

สงกรานต์ รื่นเริง สุขใจ แบบไทยๆ

ประกาศสงกรานต์ปี พ.ศ. 2558

อธิกมาส ปกติวาร ปกติสุรทิน

สงกรานต์วันอังคาร ที่ 14 เมษายน เวลา 14 นาฬิกา 24 นาที 0 วินาที

นางสงกรานต์ชื่อ รากษสเทวี ทรงพาหุรัดทัดดอกบัวหลวง แก้วโมรา เป็นอาภรณ์ ภักษาหารโลหิต พระหัตถ์ขวาทรงตรีศูล พระหัตถ์ซ้ายทรงธนูศรปี เสด็จนั่งมา บนหลังสุกร

เกลิงศก จุลศักราช 1377

วันพฤหัสบดี ที่ 16 เมษายน เวลา 18 นาฬิกา 21 นาที 36 วินาที

เกลิงศก	2558	จุลศักราช	1377
มาสเกณฑ์	17031	อวमान	0
หรรคุณ	502962	กัมมัทพล	188
อุจจุพล	1381	ดีถี	28
วาร	5		

กาลโยค เริ่มใช้ วันที่ 16 เมษายน

ศก 234	ธงไชย	อธิบดี	อุบาทว์	โลกาวินาศ
วัน	4	3	3	5
ยาม	5	5	4	1
ราศี	9	9	8	1
ดีถี	3	21	2	7
ฤกษ์	3	3	2	13

เกณฑ์นาครให้หน้า

ปีมะแม นาคราชให้หน้า 3 ตัว ฝนต้นปี กลางปี ปลายปี เสมอกันมีมากแล

เกณฑ์ัญญาหาร

ชื่อ วิบัติ ข้าวกล้าในภูมินาจะเกิดกิมิชาติด้วงแมลง ได้ผล 1 ส่วน เสีย 5 ส่วน

เกณฑ์พิรุณศาสตร์

ปีนี้ อาทิตย เป็นอธิบดีฝน บันดาลในฝนตก 400 ห่า ตกในจักรวาล 160 ห่า ตกในหิมพานต์120 ห่า ตกในมหาสมุทร 80 ห่า ตกในโลกมนุษย์ 40 ห่า

สำหรับประกาศสงกรานต์ปี ๒๕๕๘ ระบุ ปีมะแม เทวดาผู้หญิง ธาตุทอง สัปตศก จุลศักราช ๑๓๗๗ ทางจันทรคติ เป็นอธิกมาส ทางสุริยคติ เป็นปกติสุรทิน ตรงกับวันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันมหาสงกรานต์ ตรงกับวันอังคาร แรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๕ เวลา ๑๔ นาฬิกา ๑๔ นาที ๑๔ วินาที นางสงกรานต์ ทรงนามว่า รากษสเทวี ทรงพาหุรัดทัดดอกบัวหลวง อาภรณ์แก้วโมรา ภัณฑาหารโลหิต พระหัตถ์ขวาทรงตรีศูล พระหัตถ์ซ้ายทรงธนู เสด็จนั่งมาเหนือหลังวราหะ (หมู) เป็นพาหนะ

โดยวันที่ ๑๖ เมษายน เวลา ๑๘ นาฬิกา ๒๑ นาที ๓๖ วินาที เปลี่ยนจุลศักราชใหม่เป็น ๑๓๗๗ ปีนี้ วันพุธ เป็นธงชัย วันอังคารเป็นอธิบดี วันอังคารเป็นอุบาทว์ วันพฤหัสบดีเป็นโลกาวินาศ วันอาทิตย์เป็นอธิบดี ฝน บันดาลให้ฝนตก ๔๐๐ ห่า ตกในโลกมนุษย์ ๔๐ ห่า ตกในมหาสมุทร ๘๐ ห่า ตกในป่าหิมพานต์ ๑๒๐ ห่า ตกในเขาจักรวาล ๑๖๐ ห่า นาคให้น้ำ ๔ ตัว เกณฑ์ธัญญาหาร ได้เศษ ๒ ชื่อ วิบัติ ข้าวกล้าในภูมินาจะเกิดกิมิชาติ (ด้วงกับแมลง) จะได้ผล กิ่ง เสีย กิ่ง เกณฑ์ธาราธิคุณ ตกราศีปลวี่ (ดิน) น้ำงามพอดี

ประวัติความเป็นมา

“สงกรานต์” เป็นคำภาษาสันสกฤต แปลว่า “ผ่าน” หรือ “เคลื่อนย้ายเข้าไป” ในที่นี้หมายถึงเป็นวันที่พระอาทิตย์ ผ่านหรือเคลื่อนย้าย จากราศีมีน เข้าสู่ ราศีเมษ ในเดือนเมษายน ถือเป็นช่วงสงกรานต์หากพระอาทิตย์เคลื่อนย้าย ในช่วงเดือนอื่น ๆ ถือเป็นการเคลื่อนย้ายธรรมดา ตามปกติ นั้น พระอาทิตย์จะย้ายจากราศีหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มดาวหนึ่งเป็นประจำทุกเดือน หรือจะเรียกว่าเป็นการย้ายจากกลุ่มดาวหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มดาวหนึ่ง ตามหลักโหราศาสตร์หรือภาษาโหร เรียกว่า “ยกขึ้นสู่” ตัวอย่างเช่น พระอาทิตย์ขึ้นสู่ราศีเมษ ก็คือการที่พระอาทิตย์ย้ายจากกลุ่มดาวราศีมีนไปสู่กลุ่มดาวราศีเมษ ซึ่งเป็นราศีถัดไปนั่นเอง โหรโบราณ ได้แบ่งท้องฟ้าออกเป็น ๑๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง ๆ เรียกว่าราศี ซึ่งมีราศีละ ๓๐ องศา รวม ๑๒ ราศี ก็เท่ากับ ๓๖๐ องศาครบรอบวงกลมพอดี ตามตัวอย่างข้างล่างนี้

- **ราศีเมษ**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๓ เมษายน-๑๓ พฤษภาคม
- **ราศีพฤษภ**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ พฤษภาคม – ๑๓ มิถุนายน
- **ราศีเมถุน**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ มิถุนายน -๑๔ กรกฎาคม
- **ราศีกรกฎ**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม – ๑๖ สิงหาคม
- **ราศีสิงห์**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๗ สิงหาคม -๑๖ กันยายน
- **ราศีกันย์**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๗ กันยายน – ๑๖ ตุลาคม
- **ราศีตุล**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๗ ตุลาคม – ๑๖ พฤศจิกายน
- **ราศีพิจิก**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน – ๑๕ ธันวาคม
- **ราศีธนู**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม – ๑๕ มกราคม
- **ราศีมังกร**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม – ๑๒ กุมภาพันธ์
- **ราศีกุมภ์**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ – ๑๓ มีนาคม
- **ราศีมีน**
เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ มีนาคม – ๑๒ เมษายน

ด้วยเหตุนี้ เมื่อสงกรานต์ แปลว่า ผ่าน หรือ เคลื่อนย้ายเข้าไป วันสงกรานต์จึงต้องมีอยู่ประจำทุกเดือน เพราะดวงอาทิตย์จะย้ายจากราศีหนึ่ง ไปสู่อีกราศีหนึ่งซึ่งอยู่ถัดไปเดือนละ ๑ ครั้ง เสมอแต่ในวันและเวลาที่พระอาทิตย์ยกขึ้นสู่ (ตามภาษาโหร) หรือเคลื่อนย้ายจากราศีมีนเข้าไปสู่ราศีเมษ ในเดือน เมษายน (ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕) เราถือเป็นกรณีพิเศษ เรียกว่าวันมหาสงกรานต์ด้วยถือกันว่าเป็นวันและเวลาที่ดั่งต้นสุปีใหม่ เป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่ ตามการคำนวณของโหรผู้รู้ทางโหราศาสตร์ เพราะในสมัยโบราณเรานับถือ

เดือนเมษายนเป็นเดือนแรกของปี สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๔๓๒ ได้กำหนดให้ใช้ วันขึ้น ๑ ค่ำเดือน ๕ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ และได้ใช้เรื่อยมา เหตุที่เพราะสอดคล้องกับธรรมเนียมโบราณ เนื่องจากพหุบาททางจันทรคติ จะตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำเดือน ๕ ซึ่งก็คือวันสงกรานต์ หรือวันที่ดวงอาทิตย์ย้ายจากราศีมีนไปสู่ราศีเมษนั่นเองและได้มีการใช้วันที่ ๑ เมษายน เป็นวันปีใหม่ของไทยแต่นั้นเรื่อยมาแม้ว่าในปีต่อไปจะไม่ตรงกับวันสงกรานต์ (หมายถึงวันที่ดวงอาทิตย์ย้ายจากราศีมีน ไปสู่ราศีเมษ) ทั้งนี้เพื่อให้มีการกำหนดวันทางสุริยคติที่แน่นอนตายตัวลงไปต่อมาในวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ คณะรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม ได้ประกาศให้ใช้วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นวันขึ้นปีใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ เป็นสากลทั่วโลกและใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นเรายังถือเอาวันที่ ๑๔ เมษายนเป็นวันครอบครัว อีกด้วยวันมหาสงกรานต์ เมื่อถึงเดือน ๕ ตรงกับ วันที่ ๑๓ เมษายนของทุก ๆ ปีเราเรียกวันนี้ว่า " วันสงกรานต์ " ประเพณีไทยเดิมถือว่าวันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ ธรรมเนียมไทยเราก็จะมีการเล่นรื่นเริง มีการรดน้ำดำหัวโดยเฉพาะหนุ่มๆ สาวๆ จะสนุกกันเต็มที่เล่นสาดน้ำ กันโดยไม่ถือเนื้อถือตัวเลย ในชนบทหลายแห่ง มีการเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ กัน อนึ่งวันนี้บางแห่งจะเริ่มจากวันที่ ๑๓ เมษายน และมีการเล่นสนุกสนานไปราว ๆ ๑ สัปดาห์ หรือกว่านั้น แต่ไม่เกิน ๒ สัปดาห์ รัชนีจะมี การนำ น้ำหอมเสื้อผ้าอาภรณ์ไปรดน้ำผู้ใหญ่ ญาติพี่น้องที่เคารพนับถือและทางศาสนาก็จัดให้มีการบวชพระสงฆ์ สมภารเจ้าวัด สรงน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เท่าที่มีตามวัดต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง

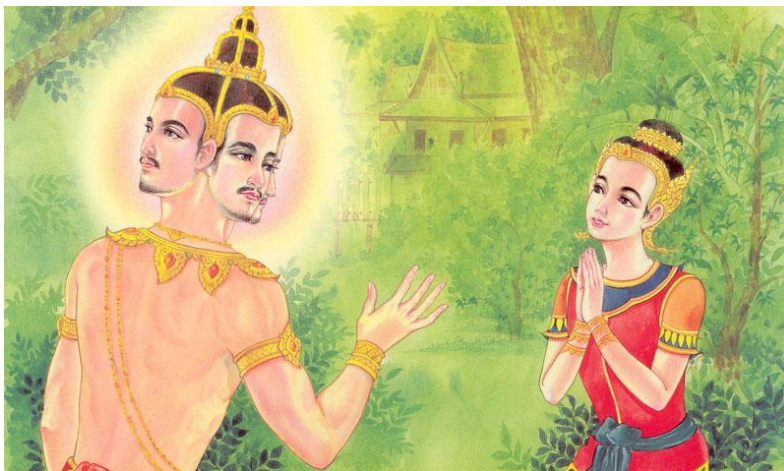
ประวัติวันสงกรานต์

กำเนิดวันสงกรานต์ มีเรื่องเล่าสืบ ๆ กันมา น่าจดจำไว้ดังข้อความจารึกวัดเชตุพน ฯ ได้กล่าวไว้ประดับความรู้ ของสาธุชนทั้งหลายดังต่อไปนี้

เมื่อต้นภัทรกัลป์ มีเศรษฐีคนหนึ่ง มั่งมีทรัพย์มาก แต่ไม่มีบุตร บ้านอยู่ใกล้โรงสุรา โรงสุรานั้นมีบุตร ๒ คน ผิวเนื้อดุจทอง วันหนึ่งโรงสุราเข้าไปในบ้านของเศรษฐี แล้วด่าเศรษฐี ด้วยถ้อยคำหยาบคายต่าง ๆ เศรษฐีได้ฟังจึงถามว่า พวกเจ้ามาพูดหยาบคายดูหมิ่นเราผู้เป็นเศรษฐีเพราะ เหตุใด พวกโรงสุราจึงตอบว่า ท่านมีสมบัติมากมายแต่หาไม่มีบุตร เมื่อท่านตายไปสมบัติก็จะ อันตรธานไปหมด หาประโยชน์อันใดมิได้ เพราะขาดทายาทผู้ปกครอง ข้าพเจ้ามีบุตรถึง ๒ คน และ รูปร่างงดงามเสียด้วย ข้าพเจ้าจึงดีกว่าท่าน เศรษฐี ครั้นได้ฟังก็เห็นจริงด้วย จึงมีความละอายต่อนักเลง สุรายิ่งนัก จึงนึกใคร่อยากได้บุตรบ้าง จึงทำการบวงสรวง

พระอาทิตย์และพระจันทร์ ตั้งจิตอธิษฐาน เพื่อขอให้มบุตร อยู่ถึง ๓ ปี ก็ได้มีบุตรสมดังปรารถนา เมื่อขอบุตรจากพระอาทิตย์และพระจันทร์มิได้ดังปรารถนาแล้วอยู่มาวันหนึ่งถึงฤดูคิมหันต์ จิตรมาส (เดือน ๕) โลกสมมุติว่าเป็นวันมหาสงกรานต์ คือ พระอาทิตย์ยกจากราศีมีนประเวศสู่ราศีเมษ คนทั้งหลายพากันเล่นน้ำก่ขัตฤกษ์เป็นการรื่นเริงขึ้นปีใหม่ทั่วชมพูทวีป ขณะนั้นเศรษฐีจึงพาข้าทาสบริวาร ไปยังต้นไทรริมฝั่งแม่น้ำอันเป็นที่อยู่แห่งปักษีชาติทั้งหลาย เอาข้าวสารขาวน้ำ ๗ ครั้ง แล้วหุงบูชา รุกขพระไทรพร้อมด้วยสุปพยัญชนะอันประณีต และประโคมด้วยดุริยางค์ดนตรีต่าง ๆ ตั้งจิตอธิษฐาน ขอบุตรจากรุกขพระไทร รุกขพระไทรมีความกรุณา เหาะไปขอบุตรกับพระอินทร์ให้กับเศรษฐี พระอินทร์จึงให้ธรรมาบาลเทวบุตร ลงไปปฏิสนธิในครรภ์ บิดามารดาขนานนามว่า ธรรมบาลกุมาร แล้วจึงปลูกปราสาทขึ้น ให้กุมารอยู่ใต้ต้นไทรริมสระฝั่งแม่น้ำนั้น ครั้นกุมารเจริญขึ้น ก็รู้ภาษานกแล้วเรียนจบไตรเพทเมื่ออายุได้ ๘ ขวบ และได้เป็นอาจารย์บอกมงคลการต่าง ๆ แก่มนุษย์ ชาวชมพูทวีปทั้งปวงซึ่งขณะนั้นโลกทั้งหลายนับถือท้าวมหาพรหม และกบิลพรหมองค์หนึ่งได้แสดงมงคลการแก่มนุษย์ทั้งปวง

เมื่อกบิลพรหมแจ้งเหตุที่ธรรมกุมารเป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นที่นับถือของมนุษย์ชาวโลกทั้งหลาย จึงลงมาถามปัญหาแก่ธรรมกุมาร ๓ ข้อ ความว่า

๑. เวลาเช้า สิริคือราศีอยู่ที่ไหน
๒. เวลาเที่ยง สิริคือราศีอยู่ที่ไหน
๓. เวลาเย็น สิริคือราศีอยู่ที่ไหน

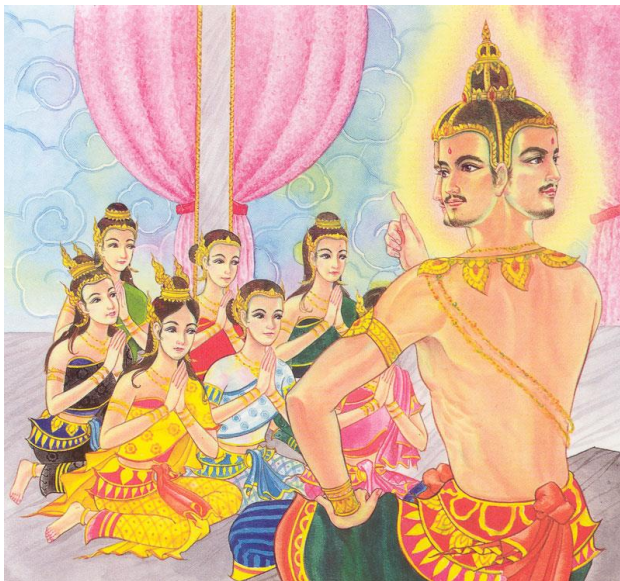
และสัญญาว่า ถ้าท่านแก้ปัญหา ๓ ข้อนี้ได้เราจะตัดศีรษะเราบูชาท่าน ถ้าท่านแก้ไม่ได้ เราจะตัดศีรษะของท่านเสีย ธรรมกุมารรับสัญญา แต่ผลัดแก้ปัญหามา ๗ วัน กบิลพรหมก็กลับไปยัง พรหมโลก ฝ่ายธรรมบาลกุมารพิจารณาปัญหานั้นล่วงไปได้ ๖ วันแล้วยังไม่เห็นอุบายที่จะตอบปัญหาได้ จึงคิดว่าพรุ่งนี้แล้วสินะ เราจะต้องตายด้วยอาญาของท้าวกบิลพรหม เราหาต้องการไม่ จำจะหนีไป ซุกซ่อนตนเสียดีกว่า คิดแล้วลงจากปราสาท เทียวไปนอนที่ต้นตาล ๒ ต้น ซึ่งมีนกอินทรี ๒ ตนผัวเมีย ทำรังอยู่บนต้นตาลนั้น

ขณะที่ธรรมบาลกุมารนอนอยู่ใต้ต้นตาลนั้น ได้ยินเสียงนางนกอินทรีถามผัวว่า พรุ่งนี้เรา จะไปหาอาหารที่ไหน นกอินทรีผู้ผัวตอบว่า พรุ่งนี้ครบ ๗ วันที่ทำวกบิลพรหม ถ้ามปัญหาแก่ธรรมบาล กุมาร แต่ธรรมบาลกุมารแก้ ไม่ได้ ทำวกบิลพรหมจะตัดศีรษะเสียตามสัญญา เราทั้ง ๒ จะได้กินเนื้อมนุษย์ คือ ธรรมบาลกุมารเป็นอาหาร นางนกอินทรีจึงถามว่าท่านรู้ปัญหาหรือ ผู้ผัวตอบว่ารู้แล้วก็เล่าให้นาง นกอินทรีฟังตั้งแต่ต้นจนปลายว่า

๑. เวลาเช้าราศีอยู่ที่ หน้า คนทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างหน้า
๒. เวลาเที่ยงราศีอยู่ที่ ออก คนทั้งหลายจึงเอาน้ำและแป้งกระแจะจันทร์ลูบไล้ที่อก
๓. เวลาเย็นราศีอยู่ที่ เท้า คนทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างเท้า

ธรรมบาลกุมารนอนอยู่ใต้ต้นไม้ได้ยินการสนทนาของทั้งสองก็จำได้ จึงมีความโสมนัส ปิติยินดีเป็นอันมาก แล้วจึงกลับมาสู่ปราสาทของตน

ครั้นถึงวาระเป็นคำรบ ๗ ตามสัญญา ทำวกบิลพรหมก็ลงมาถามปัญหาทั้ง ๓ ข้อตามที่นัดหมายกันไว้ ธรรมบาลกุมารก็วิสัชนาแก้ปัญหาทั้ง ๓ ข้อตามที่ได้ฟังมาจากนกอินทรีนั้น ทำวกบิลพรหม ยอมรับว่าถูกต้องและ

ยอมแพ้แก่ธรรมาบาลกุมาร และจำต้องตัดศีรษะของตนบูชาตามที่สัญญาไว้ แต่ก่อนที่จะตัดศีรษะ ได้ตัดเรียกธิดาทั้ง ๗ อันเป็นบาทบริจาริกาของพระอินทร์ คือ

๑. นางทงษะเทวี
๒. นางรากษเทวี
๓. นางโคราคเทวี
๔. นางกิริณีเทวี
๕. นางมณฑาเทวี
๖. นางกิมิทาเทวี
๗. นางมโหธรเทวี

อันโลกสมมุติว่าเป็นองค์มหาสงกรานต์ กับทั้งเทพบรรษัทมาพร้อมกัน แล้วจึงบอกเรื่องราว ให้ทราบและตรัสว่าพระเศียรของเรา ถ้าตั้งไว้บนแผ่นดินก็จะเกิดไฟไหม้ไปทั่วโลกธาตุ ถ้าจะโยนขึ้น ไปบนอากาศฝนก็จะแล้ง เจ้าทั้ง ๗ จงเอาพานมารองรับเศียรของบิดาไว้เถิด ครั้นแล้วท้าวกบิลพรหม ก็ตัดพระเศียรแก่พระศอส่งให้นางทงษะเทวีธิดาองค์ใหญ่ในขณะนั้น โลกธาตุก็เกิดโกลาหลอลเวงยิ่งนัก

เมื่อนางทงษะมหาสงกรานต์เอาพานรองรับพระเศียรของท้าวกบิลพรหมแล้วก็ให้เทพบรรษัท แห่ประตักขนิณเวียนรอบเขาพระสุเมรุราช ๖๐ นาทีแล้วจึงเชิญเข้าประดิษฐานไว้ในมณฑป ณ ถ้ำคันธธุลี เขาไกรลาส กระทำบูชาด้วยเครื่องทิพย์ต่างๆ พระวิษณุกรรมเทพบุตรก็เนรมิตโลงแก้ว อันแล้วไปด้วย แก้ว ๗ ประการ ชื่อภักวดี ให้เทพธิดาและนางฟ้าแล้ว เทพธิดาทั้งหลายก็นำมาซึ่งเถาณมุนาตลงล่างน้ำ ในสระอนดาต ๗ ครั้ง แล้วแจกกันสังเวद्यั่วทุกๆ พระองค์ ครั้นได้วาระกำหนดครบ ๓๖๕ วัน โลกสมมุติว่าปีหนึ่งเป็นวันสงกบิลพรหมออกแห่ พร้อมด้วยเทพบรรษัทแสนโกฏิ ประตักขนิณเวียนรอบเขาพระสุเมรุ ราชบรรษัท ทุกๆ ปีแล้วกลับไปยังเทวโลก ชื่อนางสงกรานต์

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ธิดาท้าวกบิลพรหมมีอยู่ด้วยกัน ๗ นาง ถ้าปีใดนางสงกรานต์ตรงกับ อะไรใน ๗ วัน นาง ทั้ง ๗ ก็ผลัดเปลี่ยนเวียนกันมารับเศียรของบิดาตนเพื่อมิให้ตกลงสู่แผ่นดิน เพราะจะเกิดฝนแล้งไฟไหม้โลก นางทั้ง ๗ มีชื่อต่างๆ กันและแต่งกายก็แตกต่างกันออกไป ประกอบกับอาวุธ ที่ถือก็แตกต่างกันด้วย ดังนี้

- **วันอาทิตย์** นางสงกรานต์ชื่อ ทูษะ ทัดดอกทับทิม เครื่องประดับปัทมราช (แก้วทับทิม) ภัักษาหาร อุทุมพร (ผลมะเดื่อ) อาวุธขวากจักร ซ้ายสังข์ พาหนะครุฑ
- **วันจันทร์** นางสงกรานต์ชื่อ โคราคะ ทัดดอกปีป เครื่องประดับมุกดา ภัักษาหารเตละ (น้ำมัน) อาวุธขวา พระขรรค์ ซ้ายไม้เท้า พาหนะพยัคฆ์ (เสือ)
- **วันอังคาร** นางสงกรานต์ชื่อ รากษก ทัดดอกบัวหลวง เครื่องประดับแก้วโมรา ภัักษาหาร โลหิต (เลือด) อาวุธขวาตรีศูล (หลาว ๓ ง่าม) ซ้ายธนู พาหนะวราหะ (หมู)
- **วันพุธ** นางสงกรานต์ชื่อ มณฑา ทัดดอกจำปา เครื่องประดับไพฑูรย์ ภัักษาหารนมเนย อาวุธขวาเข็ม ซ้ายไม้เท้า พาหนะคัทรภะ (ลา)
- **วันพฤหัสบดี** นางสงกรานต์ชื่อ กิริณี ทัดดอกมณฑา เครื่องประดับมรกต ภัักษาหารถั่ว งา อาวุธขวาขอ ซ้ายปิ่น พาหนะคช (ช้าง)
- **วันศุกร์** นางสงกรานต์ชื่อ กิทิมา ทัดดอกจงกลณี เครื่องประดับบุษราคัม ภัักษาหารกล้วยน้ำ อาวุธขวา พระขรรค์ ซ้ายพิณ พาหนะมहिส์ (ควาย)
- **วันเสาร์** นางสงกรานต์ชื่อ มโหธร ทัดดอกสามหาว เครื่องประดับนิลรัตน์ ภัักษาหารเนื้อทราย อาวุธขวา จักร ซ้ายตรี พาหนะมยุรา (นกยูง)

โคราคะเทวี วันจันทร์

รากษสเทวี วันอังคาร

มณฑาเทวี วันพุธ.

กิริณีเทวี วันพฤหัสบดี

กัณหาเทวี วันศุกร์

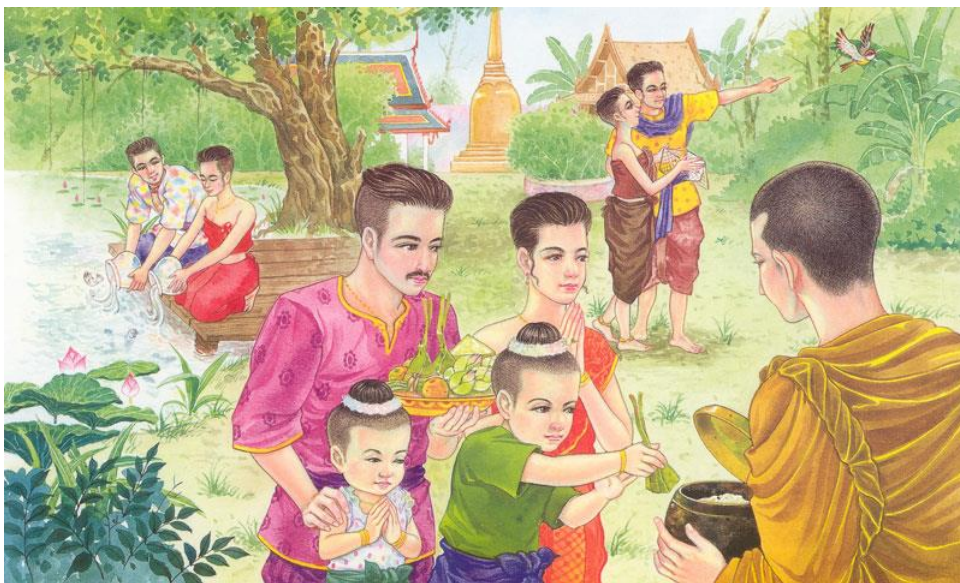
มโหธร เทวี วันเสาร์

หุงสะเทวี วันอาทิตย์

ประเพณีการทำบุญในวันสงกรานต์

แม้เราจะถือเอาวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามหลักสากล แต่ธรรมเนียมไทยยังให้ความสำคัญกับวันสงกรานต์อยู่ โดยถือเอาเป็นวันขึ้นปีใหม่ตามแบบไทย ดังนั้นเมื่อใกล้ถึงวันสงกรานต์การตระเตรียมทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน และเตรียมข้าวของที่จะทำบุญตักบาตร

การทำบุญตักบาตรและการสร้างกุศลด้วยการปล่อยนกปล่อยปลา

สมัยโบราณ เมื่อถึงวันสงกรานต์ประชาชนจะพากันตื่นแต่เช้ามีด เตรียมหุงข้าวต้มแกง เพื่อนำไปทำบุญที่วัด ทุกคนจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดใหม่สีสดใส โดยเฉพาะหนุ่มสาวเพราะจะได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกันได้อย่างสะดวก แต่ก็ต้องอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ เมื่อทำบุญตักบาตรหรือเลี้ยงพระเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะมีการบั้งสุกกุล อธิของบรรพบุรุษ ผู้ล่วงลับเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้ นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ก่อพระเจดีย์ทราย ซึ่งเป็นการขนทรายเข้าวัดสำหรับไว้ใช้ในงานก่อสร้างโบสถ์วิหาร มีการปล่อยนกปล่อยปลาซึ่งเท่ากับเป็นการแพร่ขยายพันธุ์สัตว์ให้คงอยู่ไปชั่ว ลูกชั่วหลาน และที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือการสงน้ำพระการรดน้ำดำหัวขอพรจาก

ผู้ใหญ่ รวมไปถึงการเล่นสาดน้ำกันเองในหมู่หนุ่มสาว การสงน้ำพระพุทธรูป, การสงน้ำพระสงฆ์ชาวบ้าน จะนำดอกไม้ธูปเทียนไปบูชา แล้วเอาน้ำอบไปประพรมที่องค์พระ เพื่อความเป็นสิริมงคล บางแห่งมีการ อัญเชิญพระพุทธรูปแห่แหนไปรอบๆหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำสรงน้ำกันอย่างทั่วถึงหรือจะอัญเชิญ พระพุทธรูปจาก ห้างบูชาในบ้านมาทำพิธีสงน้ำกันในหมู่ญาติพี่น้องก็ได้ ชาวบ้านจะได้ไปชุมนุมกันทั่ววัด นิมนต์ พระในวัดมาয়ัสถานที่ประกอบพิธี การรดน้ำครรรตที่มีมือของท่าน ไม่ควรตกราดเหมือนกับเป็นการอาบน้ำ เพราะพระสงฆ์ถือเป็นเพศที่สูงกว่าคนธรรมดาทั่วไป น้ำที่ใช้ต้องเป็นน้ำฝนหรือน้ำสะอาดผสมน้ำอบไทย เมื่อ สงน้ำแล้วพระท่านก็จะให้ศีลให้พรเพื่อความเป็นสิริมงคล

การรดน้ำดำหัวขอพรญาติผู้ใหญ่และผู้ที่เราเคารพนับถือ

การรดน้ำผู้ใหญ่ หากกระทำกันเองในบ้าน ลูกหลานจะเชิญพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ญาติผู้ใหญ่ มานั่งในที่จัดไว้ แล้ว นำนํ้าอบน้ำหอมผสมนํ้ามารดให้ท่าน อาจารย์ที่มีมือหรือรดทั้งตัวไปเลยก็มีในระหว่างที่รดน้ำท่านก็ให้พรแก่ ลูกหลาน เสร็จพิธีแล้วจึงผลัดนุ่งผ้าใหม่ที่ลูกหลานจัดเตรียมไว้ให้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีภายใน ครอบครัว การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือ ส่วนใหญ่จะมีผ้าไหว้เช่นเสื้อผ้าและผ้าขาวม้าไปมอบให้ ด้วย การรดน้ำส่วนใหญ่จะรดที่มีมือ ขอศีลขอพร เป็นการแสดงความเคารพผู้มีอาวุโสและผู้มีพระคุณตามธรรมเนียมอันดีของไทย บางหมู่บ้านอาจเชิญคนแก่คนเฒ่ามารวมกัน แล้วให้ลูก ๆ หลาน ๆ ทำพิธีรดน้ำขอพร ซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามที่ควรช่วยกันส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้

การเล่นสาดน้ำสำหรับหนุ่มสาว

หลังจากทำพิธีสงฆ์และพราหมณ์ สรงน้ำพระสงฆ์ และรดน้ำขอพรจากญาติผู้ใหญ่แล้ว พวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ ก็จะเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน ซึ่งน้ำที่ใช้มาสาดกันนั้นต้องเป็นน้ำสะอาดผสมน้ำอบมีกลิ่นหอม เด็กบางคนไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมถึงจุดประสงค์ของการเล่นสาดน้ำในวันสงกรานต์ เอาน้ำผสมสีหรือผสมเมล็ดแมงลัก แล้วนำไปสาดผู้อื่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง สถานที่เล่นสาดน้ำส่วนใหญ่เป็นลานวัด หรือลานกว้างของหมู่บ้าน พอเหนื่อยก็จะมีขนมและอาหารเลี้ยง ซึ่งชาวบ้านจะช่วยกันเรียโรอกเงินและช่วยกันทำไว้ จนถึงตอนเย็นจึงแยกย้ายกันกลับไปบ้านเพื่ออาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่ แล้วมาชุมนุมกันที่ตลาดวัดอีกครั้ง เพื่อร่วม

การละเล่นพื้นบ้านในวันสงกรานต์

การละเล่นพื้นบ้านหรือจะเรียกว่ากีฬาพื้นเมืองก็ได้ เป็นเกมที่สร้างความสนุกสนานสามัคคี และความใกล้ชิดผูกพันพวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ จะแบ่งกันเป็นสองฝ่าย จัดทีมเพื่อเล่นแข่งขันกับฝ่ายตรงข้าม มีผู้ใหญ่เป็นกรรมการหรือผู้ควบคุม ส่วนคนเฒ่าคนแก่ก็คอยส่งเสียงเชียร์ให้กำลังใจอยู่ข้างนอก การละเล่นที่นิยมนำมาเล่นกันในงานสงกรานต์ มีหลายอย่าง เช่น ชักเย่อ ไม้หึ่ง ภูกินหาง ช่วงชัย วิ่งเปี้ยว เข่งแตะ หลับตาตีหม้อ มอญซ่อนผ้า สะบ้า ซี่ม้าส่งเมือง ลิงชิงหลัก ฯลฯ นอกจากนั้นมีการเล่นเพลงยาว ลำตัด รำวง ฯลฯ การประกวดนางสงกรานต์ซึ่งแต่ละกิจกรรมร่วมสร้างความสนุกสนานเป็นกันเอง หนุ่มสาวได้มีโอกาสใกล้ชิดกันได้ศึกษาดูนิสัยใจคอ ได้มีโอกาสพูดจาโอภาปราศรัยกัน ประเพณีการทำบุญและการละเล่นในวันสงกรานต์แต่ละท้องถิ่นอาจมีผิดแตกต่างกันไปบ้างตามความและยุคสมัยในชนบทอาจกำหนดวันทำบุญและวันสรงน้ำ พระไม่ตรงกันในแต่ละหมู่บ้าน ด้วยเหตุนี้ พวกหนุ่ม ๆ จึงมีโอกาสไปเล่นสงกรานต์ได้หลายแห่งในแต่ละปี วันสงกรานต์จึงถือเป็นประเพณีหนึ่งในหลาย ๆ ประเพณีของไทยแต่โบราณ ที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้เลือกคู่หรือดูอุปนิสัยใจคอกัน โดยเปิดเผยโดยไม่ ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ต่อสายตาผู้ใหญ่

กิจกรรมวันสงกรานต์

การทำบุญตักบาตร

ถือว่าเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลให้ตัวเอง และ อุทิศส่วนกุศลนั้นแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว การทำบุญแบบนี้มักจะเตรียมไว้ล่วงหน้า นำอาหารไปตักบาตรถวายพระภิกษุที่ศาลาวัด ซึ่งจัดเป็นที่รวมสำหรับทำบุญ ในวันนี้หลังจากที่ได้ทำบุญเสร็จแล้ว ก็จะมีการก่อพระทรายอันเป็นประเพณีด้วย

การรดน้ำ

เป็นการอวยพรปีใหม่ให้กันและกัน น้ำที่รดมักใช้น้ำหอมเจือด้วยน้ำธรรมดา

การสรงน้ำพระ

จะรดน้ำพระพุทธรูปที่บ้านและที่วัด และบางที่จัด สรงน้ำพระสงฆ์

การรดน้ำผู้ใหญ่

คือการไปอวยพรให้ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ครูบาอาจารย์ ท่านผู้ใหญ่จะนั่งลงแล้วผู้ที่รดก็จะเอาน้ำหอมเจือกับน้ำรดที่มือท่าน ท่านจะให้ศีลให้พรผู้ที่ไปรด ถ้าเป็นพระก็จะนำผ้าสบงไปถวายให้ท่านผลัดเปลี่ยนด้วย หากเป็นฆราวาสก็จะหาผ้าถุง ผ้าขาวม้าไปให้

การดำหัว

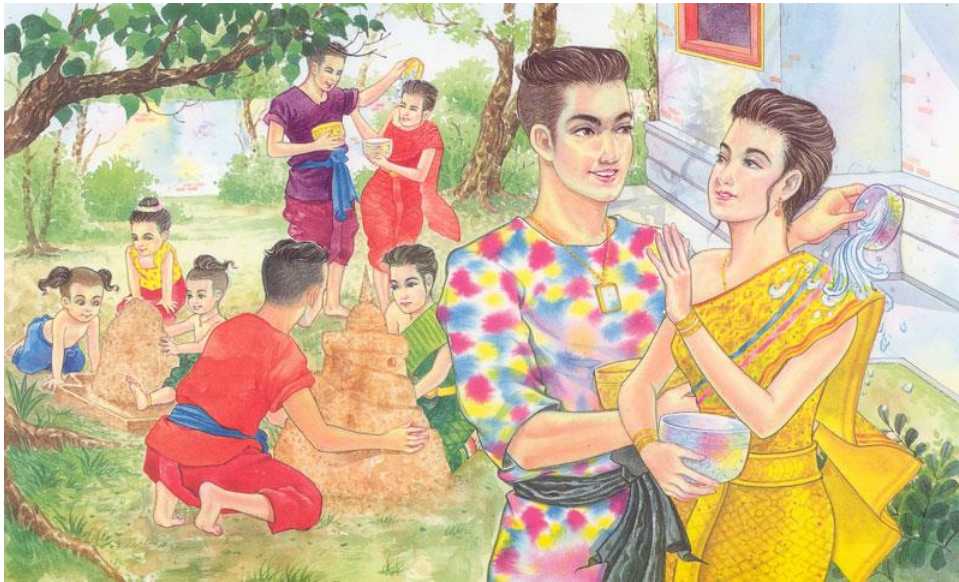
ก็คือการรดน้ำนั่นเอง แต่เป็นคำเมืองทางภาคเหนือ การดำหัวเรียกกันเฉพาะการรดน้ำผู้ใหญ่ที่เราเคารพนับถือ ผู้สูงอายุ คือการขอขมาในสิ่งที่ได้ล่วงเกินไปแล้ว หรือ การขอพรปีใหม่จากผู้ใหญ่ ของที่ใช้ในการดำหัวส่วนมากมีผ้าขนหนู มะพร้าว กล้าย และส้มป่อย

การปล่อยนกปล่อยปลา

ถือเป็นการล้างบาปที่ทำไว้ เป็นการสะเดาะเคราะห์ร้ายให้มีแต่ความสุขความสบายในวันขึ้นปีใหม่

การนำทรายเข้าวัด

ทางภาคเหนือนิยมขนทรายเข้าวัดเพื่อเป็นนิมิตโชคลาภ ให้มีความสุขความเจริญ เงินทองไหลมาเทมาดุจทรายที่ขนเข้าวัด

ความสำคัญของวันสงกรานต์

๑. เป็นวันหยุดพักผ่อนประจำปีตามประเพณีไทย และถือเป็นวันหยุดประกอบการงานหรือธุรกิจทั่วไป
๒. เป็นวันทำบุญตักบาตรจัดจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระบังสกุลกระตูกพรพบุรุษ กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับ
๓. เป็น วันแสดงความกตัญญูตเวทีต่อบรรพบุรุษ ในวันนี้จะมีการโปรดนํ้าดำหัวขอพรจาก พ่อแม่ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่เคารพนับถือ วันสงกรานต์ถือเป็น วันสูงอายุแห่งชาติ
๔. เป็นวันรวมญาติมิตรที่จากไปอยู่แดนไกลเพื่อประกอบภาระ หน้าที่งานอาชีพของตน เมื่อถึงวันสงกรานต์ทุกคนจะกลับมาร่วมทำบุญสร้างกุศล จึงถือเอาวันที่ ๑๕ เมษายน ซึ่งอยู่ในช่วงสงกรานต์เป็นวันรวมญาติหรือวันครอบครัว
๕. เป็นวันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และส่งเสริมการเล่นตามประเพณีไทย เช่น มีการทำบุญตักบาตร เล่นสาดน้ำ ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า เล่นสะบ้า ฯลฯ
๖. เป็นวันประกอบพิธีทางศาสนา เช่น มีการทำบุญตักบาตรจัดจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระ บังสกุลกระตูกบรรพบุรุษ กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับ การสงฆ์พระพุทธรูป สร้างน้ำพระสงฆ์ ขนทรายเข้าวัด (ก่อพระเจดีย์ทราย) รับศีล ปฏิบัติธรรม ฯลฯ

สรุปความสำคัญของวันสงกรานต์

๑. เป็นวันหยุดพักผ่อนประจำปี
๒. เป็นวันทำบุญสร้างกุศล และประกอบพิธีทางศาสนา
๓. เป็นวันอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมไทย
๔. เป็นวันแสดงความกตัญญูต่เวที และรำลึกถึงผู้ล่วงลับ
๕. เป็นวันครอบครัว วันรวมญาติและวันผู้สูงอายุ
๖. เป็นวันอนุรักษ์พันธุ์สัตว์
๗. เป็นวันเลือกคู่ของหนุ่มสาว

๑๓ เมษายน วันผู้สูงอายุแห่งชาติ

แม้จะเป็นวัยที่หลายคนนิยามว่าเป็น "ไม้ใกล้ฝั่ง" แต่ "ผู้สูงอายุ" ทั้งหลายคือผู้สร้างประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองมาแล้วนับไม่ถ้วน หรืออย่างน้อยๆ ก็เป็นหนึ่งในผู้มีพระคุณของครอบครัวที่เราจะละเลยเสียไม่ได้ อีกทั้งผู้สูงอายุ ยังนับเป็นประชากรที่มีสัดส่วนมากถึง ๓ ใน ๕ ของประชากรโลก ด้วยเหตุนี้ ทั่วโลกจึงพากันรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ ด้วยการกำหนด "วันผู้สูงอายุ" ขึ้น ประหนึ่งเป็นเครื่องเตือนใจให้บรรดาลูกหลานทั้งหลายหันมอง และเอาใจใส่บุคคลสำคัญเหล่านี้ที่เป็นคนใกล้ตัว

สำหรับประเทศไทย วันผู้สูงอายุ ถูกผูกรวมไว้กับวันขึ้นปีใหม่ไทย หรือวันสงกรานต์ ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นที่รู้กันดีว่านอกจากจะทำบุญตักบาตรในช่วงเช้าตามวิถีชาวพุทธแล้ว กิจกรรมสำคัญอันดับต้นๆ ของวัน ก็คือการรดน้ำดำหัวขอพรจากผู้หลักผู้ใหญ่ที่นับถือนั่นเอง

ความเป็นมาของวันผู้สูงอายุ

ในประเทศไทยเริ่มจุดประกายเรื่องนี้ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และได้มอบให้กรมประชาสัมพันธ์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางแค เป็นแห่งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้การสงเคราะห์คนชราที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้

๒. เพื่อให้บริการแก่คนชราที่อยู่กับครอบครัวของตน แต่มีความต้องการบริการสงเคราะห์คนชราบางอย่าง เช่น การรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด นันทนาการ

๓. เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวผู้มีรายได้น้อย หรือยากจน ที่ไม่สามารถจะอุปการะเลี้ยงดูคนชราไว้ในครอบครัวได้

๔. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับคนชรา ไม่ให้เร่ร่อน ทำความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคมและให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามสมควรแก่อัตภาพ

๕. เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่คนชราได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ

๖. เพื่อผู้สูงอายุจะได้คลายวิตกกังวล เมื่อชราภาพ ไม่สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้แล้วทางรัฐบาลมีหน้าที่จะเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูต่อไป

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้มีการจัดประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ซึ่งได้พิจารณาประเด็นสำคัญเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ ๓ ประการ คือ ด้านมนุษยธรรม ด้านการพัฒนา และด้านการศึกษา นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก ยังได้กำหนดให้ปี ๒๕๒๕ เป็นปีรณรงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยกำหนดคำขวัญว่า "Add life to Years" เพื่อให้ประเทศต่างๆ ช่วยกันส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการวันอนามัยโลกของกระทรวงสาธารณสุข ได้มีมติให้ใช้คำขวัญเป็นภาษาไทยว่า **"ให้ความรัก พิทักษ์อนามัย ผู้สูงวัยอายุยืน"**

ในส่วนของรัฐบาลไทยสมัยนั้น ซึ่งตรงกับรัฐบาลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้เห็นความสำคัญต่อนโยบายดังกล่าว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๕ อนุมัติให้วันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานและจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุของทุกปี

วันผู้สูงอายุสากล

องค์การสหประชาชาติกำหนดให้ทุกวันที่ ๑ ตุลาคมของทุกปี เป็น **"วันผู้สูงอายุสากล"** เริ่มมาตั้งแต่ปี ๑๙๙๙ หรือ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมสมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย และได้ให้ความหมายของคำว่า ...

"ผู้สูงอายุ" หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไป แบ่งเป็น ๒ กลุ่มคือ ผู้สูงอายุตอนต้น คือ บุคคลที่มีอายุ ๖๐-๖๙ ปี ทั้งชายและหญิง และผู้สูงอายุตอนปลาย คือ บุคคลที่มีอายุ ๗๐ ปี ขึ้นไปทั้งชายและหญิง

ดอกไม้สัญลักษณ์ผู้สูงอายุ

รัฐบาลในสมัย พล.เอกเปรม ติณสูลานนท์ นอกจากจะอนุมัติให้วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุ แล้วกำหนดให้ "ดอกลำดวน" เป็นสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุด้วย

สำหรับสาเหตุที่เลือก "ดอกลำดวน" เนื่องจากต้นลำดวนหรือหอมหวล (*Melodorum fruticosum* Lour) ตามชื่อไทยพื้นเมือง มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Sphaerocoryne clavipes*. จัดอยู่ในวงศ์ Annonaceae. เป็นพืชยืนต้นที่มีอยู่มาก ในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ให้ความร่มเย็น ลำต้นมีอายุยืน มีใบเขียวตลอดปี ดอกสีเหลืองนวล กลิ่นหอมเย็น กลีบแข็งแรงไม่ร่วงง่าย เปรียบเหมือนกับผู้ที่ทรงวัยวุฒิที่คงคุณธรรมคุณงามความดีให้กับลูกหลานไว้เป็นแบบอย่างสืบต่อไป

กิจกรรมวันผู้สูงอายุ

โดยทั่วไปจะมีการจัดกิจกรรมรดน้ำดำหัว มอบของขวัญ และขอพรจากผู้สูงอายุตามหมู่บ้าน และชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ รวมถึงหน่วยงานต่างๆ จะมีการให้สิทธิพิเศษในการใช้บริการ ซึ่งในปีนี้ทางองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ หรือขสมก. จะให้บริการผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (เกิดก่อนปี พ.ศ.๒๕๔๒) ฟรีตลอดวัน ทั้งของ ขสมก. และรถเอกชนร่วมบริการ ทุกเส้นทาง โดยแสดงบัตรประชาชน รวมถึงรถไฟฟ้า BTS ให้บริการฟรีผู้สูงอายุช่วงสงกรานต์ ๑๓-๑๕ เมษายน เพียงแสดงบัตรประชาชนแก่พนักงาน เพื่อขอรับคูปองเดินทางฟรีได้ทั้ง ๒๓ สถานี

๑๔ เมษายน วันครอบครัว

วันที่ ๑๔ เมษายนของทุกปี ถูกกำหนดให้เป็น "วันครอบครัว" เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรักความอบอุ่น และความสุขในครอบครัวมากที่สุด เพราะสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพชีวิตของผู้คน ครอบครัว อยู่เย็นเป็นสุข ก็ถือว่าเป็นความเข้มแข็งของชุมชน หมู่บ้าน สังคมด้วยเช่นกัน

ความหมายของสถาบันครอบครัว

๑. ความหมายทั่วไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของคำว่า "สถาบัน" และ "ครอบครัว" ไว้ดังนี้

- สถาบัน หมายถึง สิ่งซึ่งคนในส่วนรวม คือ สังคมจัดตั้งให้มีขึ้นเพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน เช่น สถาบันครอบครัว ฯลฯ

- ครอบครัว หมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน คือ สามี ภรรยา และบุตร

๒. ความหมายตามแนวพุทธศาสตร์

ครอบครัวตามแนวพุทธศาสตร์ ไม่มีการกำหนดตายตัว แต่กล่าวถึงลักษณะอันเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น ในทางพุทธศาสนาจะกล่าวถึงครอบครัวในรูปของสามี ภรรยา บิดา มารดา เท่านั้น ซึ่งถือว่า มารดา บิดาก็ดี สามี ภรรยาก็ดี เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของครอบครัว

๓. ความหมายในแง่สถาบัน

ครอบครัว หมายถึง การอยู่ร่วมกันของชายหญิง ในรูปของสามี ภรรยา มีหน้าที่ให้กำเนิดบุตรและเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อกันและกัน ในรูปของการปฏิบัติตามสถานภาพและบทบาทอันเป็นหน้าที่ของสมาชิก

ความสำคัญของวันครอบครัว

ครอบครัว คือ สถาบันมูลฐานของมนุษยชาติ เป็นหน่วยขนาดเล็กที่สุดของสังคม เป็นผู้สร้างและกำหนดสถานภาพ สิทธิ หน้าที่ของบุคคลอันพึงปฏิบัติต่อกันในสังคม เป็น สถาบันแห่งแรกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและพัฒนา ผู้ร่วมครัวเรือน คือ สามี ภรรยา และบุตร การที่ทางราชการกำหนดวันครอบครัวขึ้นมา นั้น เนื่องจากต้องการให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวให้มากขึ้น เพราะการที่วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ย่อมทำให้ครอบครัวมีความขัดแย้ง และห่างเหินกันมากขึ้น ซึ่งอาจ

ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาที่หลังได้

ประวัติวันครอบครัว

สืบเนื่องจากคนไทยสมัยก่อนจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ รวมกันอยู่ในบริเวณบ้านเดียวกัน ความใหญ่เล็กของบ้านขึ้นอยู่กับจำนวนคนและต่อเติมขนาดของบ้านเรื่อยไปตามจำนวนคนที่เพิ่มขึ้นถึงเทศกาลก็ทำข้าวของอาหารไปทำบุญที่วัดใกล้บ้านญาติพี่น้องจะเข้ามาช่วยมือช่วยเหลือนกันข้าวของอาหารที่เหลือก็จะแบ่งปันแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านใกล้เคียง แต่ด้วยวิถีชีวิตของครอบครัวในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก สมาชิกในครอบครัวต่างต้องดิ้นรนทำมาหาเลี้ยงชีพหนุ่มสาวที่อยู่ต่างจังหวัดก็เข้ามาในเมืองเพื่อหางานทำ ทำให้ต้องทิ้งพ่อแม่ที่ชราภาพไว้ตามลำพัง พ่อแม่ที่ต้องทำงานหนักเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับลูก และครอบครัว ไม่มีเวลาสั่งสอนอบรมลูก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะสร้างปัญหาให้กับสังคม

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๒ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีได้เสนอมติโดยคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นผู้เสนอ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยและอนุมัติ ให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี เป็น "วันครอบครัว" ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ของไทย เพราะโดยส่วนใหญ่ในวันนี้เป็นวันที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสพบปะกันได้ โดยสะดวก จึงให้ถือโอกาสเดียวกันนี้เป็นวันแห่งการรวมญาติ รวมครอบครัวทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบุพการี รดน้ำดำหัว ตลอดจนการขอพรผู้ใหญ่ตามประเพณีไทยที่เคยปฏิบัติกันมา

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่พึงปฏิบัติต่อกัน

๑. ให้ความรัก ความอบอุ่นและความเอื้ออาทรต่อกัน
๒. หันหน้าเข้าหากันและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
๓. ช่วยเหลือ ดูแล เกื้อกูล ซึ่งกันและกัน
๔. ดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับครอบครัวมากขึ้น
๕. รู้จักวางแผนการใช้จ่ายอย่างประหยัด/ไม่ฟุ่มเฟือย
๖. รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน
๗. ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวร่วมกันเช่น การเข้าวัดอบรมปฏิบัติธรรมนำครอบครัวอบอุ่นครอบครัวสนุกกับห้องสมุด ศิลปะสุดสัปดาห์

กิจกรรมวันครอบครัว

ในส่วนหน่วยงานราชการ หรือ หน่วยงานอื่น ๆ

๑. จัดนิทรรศการเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ ของสมาชิกในครอบครัว
๒. จัดมอบรางวัลสำหรับครอบครัวดีเด่น เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครอบครัวที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติ

ในส่วนของครอบครัว

กิจกรรมที่นิยมปฏิบัติกันในวันครอบครัว คือ การให้เวลากับครอบครัวมากยิ่งขึ้น อาทิ การทำอาหารไปทานกันตามสถานที่ต่าง ๆ การไปทานอาหารนอกบ้าน การไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งการไปเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการพักผ่อนหย่อนใจแล้วยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อมูลจาก : wikipedia

ภาพที่มา :

- กระทรวงการคลัง
- กระทรวงวัฒนธรรม
- บริษัทสยามแกลเลอรี จำกัด และสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพาณิชย์